

Vergaderjaar 2008–2009

21 501-31

**Raad voor de Werkgelegenheid, Sociaal Beleid,
Volksgezondheid en Consumentenzaken**

Nr. 177

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELE-
GENHEID**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 juni 2009

Een belangrijk deel van de Raad is gewijd aan een politiek debat over de Follow-up van de Werkgelegenheidstop en de voorbereiding van de Europese Raad die op 18 en 19 juni plaatsheeft. Tevens zijn Raadsconclusies betreffende «Integratie van Roma» en «Gelijke kansen voor vrouwen en mannen: actieve vergrijzing» unaniem aangenomen. Daarnaast heeft het Voorzitterschap een voortgangsverslag gepresenteerd over een drietal onderwerpen, te weten de zwangerschapsrichtlijn, de richtlijn gelijke behandeling van personen ongeacht godsdienst, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid en de richtlijn betreffende het beginsel van gelijke behandeling van zelfstandig werkzame mannen en vrouwen. Het besluit over de uitbreiding van Verordening 883/2004 naar derdelanders werd door de Raad uitgesteld. Het besluit van de Raad voor richtsnoeren op het terrein van werkgelegenheidsbeleid in de lidstaten is politiek geaccordeerd.

De Zweedse delegatie heeft informatie verstrekt over het werkprogramma tijdens het Voorzitterschap dat op 1 juli 2009 aanvangt.

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J. P. H. Donner

VERSLAG VAN DE RAAD WERKGELEGENHEID EN SOCIAAL BELEID OP 8 JUNI 2009

De vergadering werd voorgezeten door de Tsjechische minister, de heer Šimerka. Aanwezig waren vertegenwoordigers van de EU Lidstaten. De Europese Commissie werd vertegenwoordigd door Commissaris Vladimír Špidla. De Nederlandse delegatie stond onder leiding van Minister Donner.

Vorbereiding Europese Raad juni (werkontbijt en debat)

De Raad besprak de huidige financieel-economische crisis met het oog op het vaststellen van de bijdrage van de Raad (onderdeel Werkgelegenheid en Sociaal beleid) aan de Europese Raad die op 18 en 19 juni plaatsheeft. In het debat dat zich grotendeels in een besloten setting afspeelde belichtten veel delegaties de specifieke maatregelen in de eigen lidstaat. Daarnaast lieten de delegaties zich uit over de recente mededeling van de Commissie «A shared commitment for employment» waarin de Europese Commissie nieuwe maatregelen bepleit ter beteugeling van de crisis. Over het meest in het oog springende voorstel betreffende het direct vrijmaken van €19 miljard ESF-budget dat lidstaten in 2009–2010 eventueel zonder cofinanciering kunnen inzetten, hielden de meeste lidstaten zich op de vlakte. Een enkele lidstaat toonde zich zeer kritisch. Anderzijds werd het voorstel omarmd door enkele van de hardst door de crisis getroffen lidstaten.

Minister Donner gaf aan dat de ontwikkeling van de werkgelegenheids-situatie in Nederland in vergelijking met de meeste andere EU-lidstaten nog meevalt maar dat het de vraag is hoe lang dit zo zal blijven. Om de krimp van de economie en het verlies van banen goed te maken, zal de economie na het inzetten van herstel «dubbel zo hard» moeten groeien. Minister Donner sprak ook zijn zorg uit dat korte termijn maatregelen die nu worden genomen, een lange termijn herstel in de weg kunnen staan. In verband hiermee gaf hij aan tegenstander te zijn van het overeind houden van bedrijven die op de middellange termijn niet levensvatbaar zijn. In plaats daarvan kunnen lidstaten zich beter richten op het in stand houden van kwalificaties van werknemers.

Verder gaf Minister Donner aan de mededeling van de Commissie «A shared commitment for employment» in grote lijnen te steunen maar vroeg daarbij wel af of voor wat betreft het ESF de ingewikkelde administratieve procedures niet juist het knelpunt vormen. Daarnaast riep Minister Donner de Commissie op een actieve bijdrage te leveren aan het monitoren en beteugelen van mogelijke risico's (fricties tussen lidstaten dan wel spanningen tussen bevolkingsgroepen).

Commissaris Špidla gaf aan verheugd te zijn dat veel lidstaten de Commissie mededeling als «well- balanced» hebben aangemerkt. Hij stelde dat het juist in een tijd van crisis belangrijk is extra in te zetten op een activerende sociale zekerheid die als een «trampoline» mensen doet terugveren naar de arbeidsmarkt. Hij verzocht de lidstaten om in hun beleid extra aandacht te geven aan de thema's jeugd en demografie omdat waar nu tijdelijk een overschot is aan arbeid, dit na economisch herstel al snel weer zal omslaan in juist arbeidsmarkttekorten. Hij gaf aan daarbij tevens aandacht te schenken aan «groene banen».

De Voorzitter concludeerde dat de crisis de EU over de volle breedte raakt en dat nog zeer onzeker is wanneer en in welke mate economisch herstel zal inzetten. Hij wees op de belangrijke rol van sociale zekerheidsstelsels als automatische stabilisatoren waarmee het effect van de crisis op de economie en de samenleving wordt verzacht. De Voorzitter constateerde

dat de maatregelen die de lidstaten nemen om de crisis te beteugelen veel overeenkomsten vertonen en dat er uitgebreid aandacht is voor het bevorderen van training en employability. Hij stelde tevens vast dat er consensus bestaat over de opvatting dat korte termijn crisismaatregelen in lijn moeten zijn met de structurele hervormingen die nodig zijn om het hoofd te bieden aan lange termijn uitdagingen en dan in het bijzonder de vergrijzing.

In het verlengde van het debat concludeerde de Voorzitter de aanneming van de twee voorliggende sets Raadsconclusies en goedkeuring van het voorliggende advies van het Werkgelegenheidscomité.

Lissabonstrategie post 2010 (lunchdebat)

Delegaties bespraken in besloten setting de toekomst van de Lissabonstrategie die formeel in 2010 afloopt. Tijdens het debat pleitten de meeste lidstaten enkel voor het wijzigen van accenten: geen van de delegaties pleitte voor een radicaal andere opzet of beëindiging van de strategie. Wel bleek dat een aantal lidstaten de sociale component van de strategie zwaarder wil aanzetten terwijl een aantal andere lidstaten (waaronder Nederland) juist de focus op groei en werkgelegenheid wil vasthouden. Overigens bestond consensus dat gegeven de toegenomen mate van heterogeniteit in de EU een «one size fits all» benadering niet kan werken. Minister Donner riep op tot een gestroomlijnd proces, met een focus op groei en werkgelegenheid en een beperkt aantal hoofddoelen. Dit mede om het proces richting de burgers makkelijker te kunnen communiceren. Tevens werd gesuggereerd een splitsing te maken tussen het politieke proces betreffende evaluatie en voortgang en het proces van beleidsleren.

Richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid (politiek akkoord)

De Raad ging zonder discussie akkoord, waarop de Voorzitter politiek akkoord vaststelde.

Coördinatie sociale zekerheid/ uitbreiding derdelanders (politiek akkoord)

Het voorliggende voorstel is bedoeld ter vervanging van Verordening (EG) nr 859/2003 die de bepalingen van de huidige socialezekerheidsverordening nr. 1408/71 uitbreidt tot onderdanen van derde landen. Hiermee wordt verzekerd dat voor onderdanen van derde landen, die legaal in een lidstaat verblijven en die een relatie hebben met een tweede lidstaat, dezelfde coördinatieregels gelden als voor Europese burgers. Het begrip «legaal verblijf» wordt niet gedefinieerd in het voorstel, maar wordt bepaald door de nationale wetgeving van een lidstaat. Evenmin als bij de coördinatie Verordeningen ten aanzien van EU-burgers het geval is, kent het voorstel aan onderdanen van derde landen geen sociale zekerheidsrechten toe. Het betreft uitsluitend coördinatie van stelsels. De lidstaten bepalen zelf onder welke voorwaarden onderdanen van derde landen toegang hebben tot hun sociale zekerheidsstelsels. Verordening 859/2003 bevat een bijlage die vermeldt dat de Duitse en Oostenrijkse gezinsbijslagen volgens de wetgeving van deze landen alleen toegankelijk zijn voor onderdanen van derdelanders die over een permanente verblijfsvergunning beschikken. Duitsland en Oostenrijk willen deze bijlage ook toevoegen aan het nieuwe voorstel dat in de plaats zal komen van de huidige Verordening. De Europese Commissie heeft de bijlage in haar wijzigingsvoorstel niet laten terugkomen omdat zij meent dat deze in strijd is met het gemeenschapsrecht. Uit discussie in de Raad over deze kwestie bleek dat dit voorstel nog niet rijp was voor besluitvorming. Minister Donner heeft gepleit voor een horizontale oplossing in de Verordening, zodat -indien gewenst- ook andere lidstaten gebruik kunnen

maken van de bepaling die nu alleen voor Duitsland en Oostenrijk geldt. Dit standpunt kreeg de nodige steun maar stuitte ook op kritiek. De Voorzitter concludeerde dat het dossier zal worden overgedragen aan het volgende Voorzitterschap.

Herziening zwangerschapsrichtlijn (voortgangsverslag)

Zowel de Voorzitter als Commissaris Špidla benadrukten het belang van deze richtlijn in het kader van het verenigen van werk- en gezinsleven. Gelet op het aantal uitstaande punten zoals de lengte van het zwangerschapsverlof en de hoogte van de uitkering is het niet klaar voor besluitvorming.

Commissaris Špidla gaf in zijn interventie aan dat er bij de behandeling van de richtlijn zwangerschaps- en bevallingsverlof rekening moet worden gehouden met andere bestaande verlofregelingen voor gezinnen, met name ouderschapsverlof. Ook noemde hij het belang van een hoog beschermingsniveau. Commissaris Špidla sprak de hoop uit dat de Raad onder Zweeds Voorzitterschap een akkoord zou kunnen bereiken en bevestigde dat de Europese Commissie nog voor de zomer met een richtlijnvoorstel voor ouderschapverlof zal komen. Dit voorstel zal mede zijn gebaseerd op het akkoord dat de sociale partners naar verwachting op 18 juni zullen tekenen.

Gelijke behandeling buiten arbeid (voortgangsverslag)

Commissaris Špidla bedankte het Voorzitterschap voor de werkzaamheden met betrekking tot dit dossier. Hij wees de delegaties op het advies dat het Europees Parlement op grond van artikel 13 Eg Verdrag inmiddels had aangenomen en meende dat het er nu op aankwam dat de delegaties in de Raad nader tot elkaar zou komen.

Gelijke kansen voor vrouwen en mannen: actief en waardig ouder worden (raadsconclusies)

De Voorzitter stelde dat vergrijzing en actief en waardig ouder worden belangrijke uitdagingen zijn en blijven voor de lidstaten en de Europese Unie. Hij wees erop dat obstakels bij het combineren van werk en zorg belangrijke consequenties kunnen hebben voor de wijze waarop mensen in een latere levensfase hun leven kunnen leiden.

Commissaris Špidla stelde dat het ouder worden mannen en vrouwen op verschillende manieren beïnvloed. Hij voegde eraan toe dat het werken aan gelijke kansen op onverminderde aandacht kan rekenen van de Europese Commissie.

De Voorzitter concludeerde dat de Raadsconclusies ongewijzigd kunnen worden vastgesteld.

Integratie van de Roma (raadsconclusies)

De Voorzitter, minister voor Mensenrechten Kocab, gaf aan dat de Raadsconclusies op zijn plaats waren daar het extremisme ten opzichte van de Roma toeneemt. Ook in een periode van crisis blijft het belangrijk voldoende aandacht te besteden aan de positie van deze bevolkingsgroep. Bij de Raadsconclusies zijn een aantal basisprincipes gevoegd voor het bevorderen van sociale insluiting van de Roma. Deze principes zijn besproken op de eerste vergadering van het Geïntegreerde Europese Platform voor Insluiting van de Roma in april jl. in Tsjechië.

Commissaris Špidla gaf aan groot belang te hechten aan de conclusies. De Roma in Europa staan nog steeds erg onder druk en worden bedreigd met sociale uitsluiting. Hij vergeleek het extremisme ten opzichte van de

Roma met het anti-semitisme. Commissaris Špidla gaf aan verheugd te zijn over het functioneren van het Platform. De Voorzitter concludeerde dat de Raadsconclusies ongewijzigd kunnen worden vastgesteld.

Gelijke behandeling van zelfstandig werkzame mannen en vrouwen (voortgangsverslag)

De Raad nam nota van het voortgangsverslag. Minister Donner merkte op dat de vraag betreffende de correctheid van de rechtsbasis van onderliggend richtlijnvoorstel met voorrang zou moeten worden beantwoord omdat dit vruchtbare onderhandelingen over het voorstel in de weg staat.

Diversen

a) VN Verdrag gehandicapten

Commissaris Špidla riep de delegaties op om in te zetten op een snelle ratificatie van het VN Verdrag en (voor zover van toepassing) het optioneel protocol.

b) Vrij verkeer van werknemers/ derde fase

De Voorzitter verwelkomde de besluiten van enkele lidstaten om de overgangmaatregelen ten aanzien van het vrij verkeer van de EU-8 werknemers op te heffen.

Commissaris Špidla lichtte vervolgens de verzoeken van Duitsland, Oostenrijk en Verenigd Koninkrijk toe die zich voor de deadline van 1 mei 2009 hebben beroepen op «ernstige verstoring van de arbeidsmarkt of de dreiging daarvan». Dit betekent dat Duitsland en Oostenrijk de beperkende voorwaarde van een werkvergunning continueren en dat het VK nu een ex-post registratieregime hanteert waarbij een tewerkstellingsvergunning van een EU-8 werknemer binnen 30 dagen na aanvang van de werkzaamheden dient te worden geregistreerd.

Hoewel Commissaris Špidla meende dat er rechtvaardigingen voor de verzoeken kunnen worden aangewezen, riep hij deze landen op de grenzen zo spoedig mogelijk te openen, bij voorkeur voor 1 mei 2011, de datum waarop volgens de toetredingsverdragen alle beperkingen uiterlijk moeten zijn opgeheven.

c) Conferenties van het Voorzitterschap

De Voorzitter gaf een korte terugkoppeling van de vermelde conferenties.

d) Werkprogramma inkomend Voorzitterschap

De Zweedse delegatie verstreekte de nodige informatie. Zweden beoogt tijdens de Informele Raad op 8 en 9 juli de crisismaatregelen en de Lissabonstrategie te bespreken. Het accent zal hierbij liggen op het verder uitwisselen van ervaringen met crisismaatregelen.

Tevens zal Zweden een conferentie organiseren over inclusie op de arbeidsmarkt waarbij zal worden ingegaan op het bestrijden en voorkomen van lange termijn werkloosheid. Zweden zal in het verlengde van de Raadsconclusies een conferentie organiseren over het gezond en waardig ouder worden.